

YEREL YÖNETİMLERİN TARIMSAL POLİTİKALARININ EKONOMİK KALKINMAYA ETKİSİ VE DİJİTAL TEKNOLOJİ DESTEKLİ BİR MODEL ÖNERİSİ

Sevkinaz GÜMÜŞOĞLU¹, Işıl KELLEVEZİR², Naz Hazal GÜMÜŞOĞLU³

Özet

Kaynakların iyi yönetimi ve bölgede yaşayan halkın yaşam kalitesinin artırılmasını da göz önüne alan "yerelde kalkınma" anlayışı kentlerin yaşanabilirliği ve kalkınması için mihenk taşıdır. Aralık 2012'de çıkarılan 6360 sayılı kanun ile büyükşehir belediyesi sayılabilmek için gerekli olan nüfus sayısı değiştirilmiş, yerel yönetimlerin kamu kişilikleri kaldırılmış veya düzenlenmiş ve aynı zamanda yeni izleme ve koordinasyon başkanlıklarının kurulmasının önü açılmıştır. 30 büyükşehir belediyesinde, kentsel alanlarla kırsal alanlar arasındaki iletişimi güçlendirecek "Büyükşehir Yönetimi" olarak tanımlanan yeni bir oluşum ortaya çıkmıştır. Yerel yönetimlerin başarısı küresel gelişmeleri de dikkate alarak kurumu geliştirebilmesi, yerelin uygulamalarını küresel ölçekte de tanıtabilmesi, sunabilmesi ve yenilikler getirebilmesine bağlıdır. Bu nedenle yerel yönetimler ekonomik kalkınma doğrultusunda verilerin doğru bilgilere dönüştürülmesi için çaba sarf ederek, örneğin İzmir Modeli kapsamında, Tarımsal Gelişme ve Yerleşme Stratejisi kapsamında da Yerelden Kırsal Kalkınma, Yenilikçi Ortak Kullanımlar, Yerellikte Yaraticılık, Çevre ve Atık Yönetiminde Doğa Asıllı Çözümler gibi politikalarla çalışmalarına yön vermişlerdir. Uygulamalarda küçük toprak sahiplerinin korunması ve yönlendirilmesi, tarımda verimliliğin artırılması ve pazarlama darboğazlarının giderilmesi için kooperatifler ve birlikler teşvik edilmiş, ekolojik sürdürülebilirlik konusunda yürütülen projeler aracılığıyla sürdürülebilirliğin diğer alt boyutu ekonomik sürdürülebilirlik konusu ivmelendirilmiştir. Çalışma; ekonomik ve teknolojik gelişmeleri temel alan, Türkiye'de ekonomik değişim, sosyal değişim ve çevresel değişimi bütünleştirmeye yönelik bu çabaları destekleyen politikalardan biri olan tarımsal politikaları Büyükşehir Belediyeleri süreçleri kapsamında ele almakta, kırsal kesim ile kent arasındaki iletişimi ve işbirliğini güçlendirmeye dayalı iyileştirme önerileri sunarak, yaşanan ve yaşanabilecek zorlukların giderilmesine yardımcı olacak bir model önerisi sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sürdürülebilir Gelişme, Büyükşehir Yönetimi, Tarım Politikaları, Yerelde Kalkınma

Jel Kodu: Q01, Q13, R10

A MODEL PROPOSITION FOR APPLICATION AND EFFECTS OF AGRICULTURAL POLICIES TOWARDS ECONOMIC DEVELOPMENT IN LOCAL MUNICIPALITIES

Abstract

The "local development" approach, which includes good management of resources and increasing the quality of life of the people living in the region, is a cornerstone for the livability and development of cities. According to the Law 6360, founded on December 2012, the population requirement for ranked as a metropolitan municipality was altered, the legal personality of local managements is either changed or removed and new councils for monitoring and coordination were implemented. A new formation has emerged in 30 metropolitan municipalities, defined as the "Metropolitan Administration", which will strengthen communication between urban areas and rural areas. For economic development some policies -such as Local Development from Rural, Innovational Co-Communal Areas, Innovation in Locality and Natural Solutions for Waste and Environment Management within the scope of Rural Development and Allocation Strategy- were implemented by local governance with regarding the global developments in order to improve the institutions, marketing of local application in global level, and for offering new solutions and approaches to transform data into useful information. The cooperatives and associations were encouraged and trained for the protection and orientation of small-sized land own owners, the increase

ATIF ÖNERİSİ (APA): Gümüsoğlu, Ş., Kellevezir, I., Gümüsoğlu N. H. (2020). Yerel Yönetimlerin Tarımsal Politikalarının Ekonomik Kalkınmaya Etkisi ve Dijital Teknoloji Destekli Bir Model Önerisi. *İzmir İktisat Dergisi*. 35(1). 647-660.

Doi: 10.24988/ije.202035315

¹ Prof. Dr., Yaşar Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Bornova / İZMİR, **EMAIL:** sevkinaz.gumusoglu@yasar.edu.tr

ORCID: 0000-0001-8442-8167

² Dr. Öğr. Üyesi, Yaşar Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Bornova / İZMİR, **EMAIL:** isil.kellevezir@yasar.edu.tr

ORCID: 0000-0002-8817-9273

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Bilgi Üniversitesi, İstanbul, **EMAIL:** nazgumusoglu@gmail.com **ORCID:** 0000-0002-9517-3283

of agricultural efficiency, and removal of marketing obstacles. The sub-element of ecological sustainability; economic sustainability was enhanced by the implemented projects and policies. This study aims to focus on agricultural policies – that is one of the policy type, which based on economic and technological improvements, and has a purpose of integrating the economic, social and environmental changes- within the process observed in Metropolitan Municipality . This study; considering economic and technological changes and developments, evaluates agricultural policies within the scope of Metropolitan Municipalities processes and aims to strengthen the communication and cooperation between the rural and the city, and offers a model proposal to help eliminate existing and potential problems.

Keywords: Law 6360, Metro-City Municipality, Agricultural Policies, Development From Local

Jel Codes: Q01, Q13, R10

1. GİRİŞ

Kentlerin yaşanabilirliği kaynakların iyi yönetimine bağlı olduğundan, il ve ilçelerde yaşayan toplumun tüm bireylerinin kişisel mutluluklarını hedef alan yerel yönetimler, vatandaşların yaşadıkları yerlerdeki yaşam kalitesine yönelik "yerelde kalkınma" anlayışını bu kapsamda ele alırlar. Dolayısıyla "Büyükşehir Belediyeleri" sorumluluk sahasındaki tüm ilçelere sağladığı hizmetlerin verimli bir şekilde yerine getirilmesine öncelik vermelidirler. Büyük kentin yaşam biçimi, birlikte düşünme ve birlikte oluşturma üzerine kurulan katılımcı süreçlerle şekillenir ve tarım, ulaşım, çevre, kentsel tasarım ve dönüşüm politikaları açısından ilişkilerin sürdürülebilir olması önem taşır.

Bilindiği gibi 6360 sayılı kanunla 30 büyükşehir belediyesinde kentsel alanlarla kırsal alanları kapsayan ve "Büyükşehir Yönetimi" olarak tanımlanan yeni bir idari yapı ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla yerel ve küresel ilişkiyi bütünleştiren, yaşanılanları kurumsallaştıran bir yönetim anlayışıyla hareket edilmesi için büyük verilerin yönetimi stratejik bir öncelik kazanmış ve yeniden yapılanma gereksinimi doğmuştur. Bu çerçevede büyükşehir belediyeleri, kentin başarıyla yönetimi için ilçe belediyeleri ile iletişimlerini, etik ilkeler, adil olma, rasyonellik ve diplomasi anlayışıyla;

- İlişki kalitesi
- Etkileşim kalitesi
- Olanakların değerlendirilme kalitesi
- Anlayış ve algı kalitesi

çerçevesinde ele almalı ve buna göre strateji belirlemelidir. Öyleyse tam ve kapsayıcı şehir

olma stratejisi çerçevesindeki ilişki biçimi kurgulanırken, çalışmalar kentin tümünde yaşayan vatandaşların yaşam kalitesini artırma çabalarıyla bütünleştirilmelidir.

Türkiye’de yerel yönetimlerin merkezi bir organizasyonel yapıya sahip olduğu, bu nedenle de kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde büyük etkinlik kaybı yaşandığı konusunda yaygın bir görüş birliği olduğu söylenebilir(Tekeli vd, 1976). Ancak literatürde ülkemizde zaman zaman yönetimin desantralize edilmesi ve yerel yönetimin güçlendirilmesi için adımlar atıldığı, zaman zaman bu adımlardan geriye dönülerek merkezin yerel yönetim üzerindeki kontrolünün artırıldığı ifade edilmektedir (Tekeli, 2018). Dolayısıyla geliştirilecek demokratik bir belediyeçilik modelinin ne tür niteliklere sahip olması gerektiği konusunda Türkiye’ nin de üyesi olduğu Avrupa Konseyi’nce “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı” (1988), bu alandaki çalışmalara ışık tutabilir. Bu Şart 15 Ekim 1985’te imzaya açılmış, Türkiye’nin 21 Kasım 1988’ de imzasıyla, şarta konan bazı çekincelerle, Türkiye’ de 1 Nisan 1993’te yürürlüğe girmiştir.

Günümüzde belediyeler kentte yaşayanların neredeyse kişisel özellikleriyle örtüşen ihtiyaçlarını karşılamak, internet tabanlı mobil uygulamalarla ve diğer dijital teknolojilerle sundukları hizmetleri yaymak, hızlandırmak, kolaylaştırmak ve kentte yaşayanlar ile uzmanların görüş ve önerilerini alarak uygulamalarını iyileştirmek için çaba göstermektedir. Diğer yerel yönetimlerin ilçe belediyeleriyle ilişkilerini bu kapsamda şekillendiren önemli konulardan biri de tarımsal politikalarıdır. Bu amaçla tarım ve

imarın etkileşimine yeni bir bakış açısı kazandıran “Tarımsal Gelişme ve Yerleşme Stratejisi’ne” dayalı uygulamalarla küçük toprak sahiplerinin korunması ve yönlendirilmesi yoluna gidilmesi, tarımda verimliliğin artırılması ve pazarlama darboğazlarının giderilmesi için kooperatifler ve birliklerin teşvik edilmesi önem kazanmaktadır (Tekeli, 2018a). Tarımsal faaliyetlerin gerektirdiği alt yapı ve hizmetlerin sunulmasında sorumluluk üstlenen bir yerel yönetim, 6360 sayılı kanunun uygulamaya konulmasıyla, kent-kır karşıtlığının gerçek yaşamda dayanağını yitirmesini bir fırsat olarak görerek, bu konuya ilişkin strateji ve politikalar belirleyebilir. Böylece yörede yaşayanlara sosyal ve teknolojik destekler verilebilir ve onlara ekonomik olanaklar sunulmasının önü açılabilir. Dolayısıyla yerel ve küresel ilişkiyi bütünleştiren, yaşanılanları kurumsallaştıran bir yönetim anlayışıyla hareket edilmesi için geçmiş dönemleri yansıtan büyük verilerin yönetimi ve analitiği stratejik bir öncelik kazanacak ve yeniden yapılanmanın bu kapsamda ele alınması gereksinimi doğacaktır. Günümüz teknolojileri her konudaki büyük verinin toplanması, analizi ve değerlendirilmesini kolaylaştırdığından yönetsel açıdan, gerek kamu ve gerekse özel sektörde örgüt şemasında bu konuda çalışan bir birim kurmak zorunlu hale gelmiştir. Doğal olarak yerel yönetimlerin tüm birimlerinde süreçlerin dijital teknolojiler ile desteklenmesi topluma ve kuruma avantaj sağlayacağından, ilgili yazılım ve donanımı kullanabilme ve geliştirebilme yetkinliğinde insan gücü, başarının anahtarı olacaktır. Böyle bir yaklaşım dijital okuryazar niteliğinde gençlerin istihdamının da önünü açacak, zaman içinde toplumun yaşam kalitesinin yükselmesine destek verecektir.

2. TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE YEREL YÖNETİMLER VE GELECEK ÖNGÖRÜLERİ

18. ve 19. Yüzyılda Avrupa’ da sanayi devrimi sonrası ekonomik ve toplumsal gelişmelerin sonucunda filizlenen yerel yönetim örgütlenme

hareketleri Osmanlı İmparatorluğu’nu da etkilemiş ve 1855 yılında İstanbul Şehremaneti kurulmuştur. Kimi araştırmacıların Meşrutiyet’ in ilanı ile ilişkilendirdiği belediyeçilik çalışmaları, Dersaâdet İdâre-i Belediye Nizâmnamesi (İstanbul Belediye İdaresi) Vilâyat Belediye Kanunu (İl Belediye Kanunu) ile şekillenmiştir. Esas olarak Meşrutiyet’in ilanı sonrasında kabul edilen Kanuni Esasi’nin 112. maddesi, İstanbul ve taşra belediyelerinin seçime oluşturulacak belediye meclisleri tarafından yönetilmelerine işaret etmekte, kuruluş ve görevleri ile meclis üyelerinin seçimi esaslarının özel yasa hükmü ile belirtilmesini öngörmektedir. Dolayısıyla Dersaadet İdare-i Belediye Nizamnamesi oluşturulmasıyla iki yapılanmanın birbiriyle etkileşiminin gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. İlk büyük şehir yönetimi iki kademeli federal yapı oluşumunun temeli olan bu sistemde büyükşehir İstanbul’a bağlı 14 alt kademe belediye yönetiminin bulunduğu görülmektedir. Daha sonraki yıllarda İstanbul’ daki belediye yapılanması diğer şehirlere yayılmıştır. Cumhuriyet döneminde ise 1920 yılındaki niyet beyanı ile başlayan 1924 tarih, 442 sayılı Köy Kanunu, 1926 yılı Belediye Kanunu Layihaları ile sürdürülen belediyeçilik anlayışı 03.04.1930 tarihinde 14.04.1930 tarih 1474 sayılı resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 1580 sayılı kanunla uygulamaya konulmuştur.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında tüm dünyada olduğu gibi, 2.sanayi devriminin de etkisiyle sanayileşme çabasındaki Türkiye’de de özellikle köylerden kentlere göçle birlikte İstanbul, Ankara, İzmir gibi illerin nüfusu artmış, şehirlerin civarında yerleşimler oluşmaya başlamıştır. Yıllar içinde kentin nüfus ve yerleşim yapılanması gelişmiş, ilgili kanunlar doğrultusunda yürütülen belediyeçilik hizmetleri halka sunulmuştur. 1970’li yılların sonunda hızla büyüyen İstanbul ve İzmir gibi belediyelere bitişik gecekondular alanlarında çok sayıda yeni belediye kurulmuş olduğu görülmektedir. Bu tarihlerde İstanbul ve çevresinde 34, İzmir ve çevresinde 13 belediye ortaya çıkmıştır (Tekeli,2018c). Aynı

dönemde yürürlükte olan 1580 sayılı Belediyeler Yasası'nın olanakları içinde belediyeler bir araya gelerek planlama amaçlı belediye birlikleri kurmuşlardır. Ancak ilk birliklerin kurulmaya başlamasının ardından olumlu sonuçlar elde edilmesi yıllar almıştır. Böyle bir uygulamayla koordinasyon sorunu çözülmüş olsa da çözüm üretmede kentlerde yaşayanları yönetmek ve demokrasi konusunda beklentileri karşılamak zorluklar getirmiştir (Tekeli, 2018b; Tekeli vd., 1976). Bu yıllarda aynı zamanda üçüncü endüstri devrimi batıda ve uzak doğuda etkisini göstermiş, robot benzeri cihazlar yavaş yavaş insan gücünün yerini almaya başlamış, en önemlisi internetin yaygın kullanımıyla dijital çağa geçişin alt yapısı oluşmaya başlamıştır. Yeniçağdaki gelişmeler doğal olarak istihdam edilecek nitelik ve yetkinlikleri, meslekleri, eğitimin ve öğrenme yöntemlerinin biçimini, toplumun yaşamını değiştirmiştir.

1984 yerel yönetim seçimlerine gidilirken, halkın katılımına olanak veren, koordinasyonda sorun çıkarmayacak bir çözüm olarak "İki kademeli bir belediye yapısı" Anayasa'nın 127. Maddesindeki ilgili hükme dayanarak gündeme gelmiştir. Bunun için 1983 Kasımında çıkarılan 2972 sayılı yerel seçimlere ilişkin yasayla getirilen bir düzenleme, sınırları içinde birden çok ilçenin bulunduğu belediyelerin "Büyükşehir Belediyesi" haline gelmesinin yolunu açmıştır. Sözü edilen KHK'nın yerini 27 Haziran 1984'de çıkarılan 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu almış, yerel yönetimleri güçlendirmenin yolu açılmak istenmiştir. Daha sonra belediyelerin kuruluşlarıyla ilgili olan ilk önemli değişiklik 10 Temmuz 2004'de 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasasının çıkarılması ile gerçekleşmiştir.

Dünyada ve Türkiye' de gözlenen değişimlerle 21. yüzyıl başlarında, yerel yönetimler kapsamında TBMM 5215 sayılı yasanın yerine 5272 sayılı yasa kabul etmiş, ancak bu yasa da Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş, yeni bir düzenleme yapılarak 3 Temmuz 2005'te çıkarılan 5393 sayılı Belediyeler Yasası

uygulamaya konularak 5216 sayılı yasanın açıkları bu yasa da getirilen hükümlerle giderilmiştir. 5393 sayılı yasa belediyelerin görev alanını genişletmiştir. 1580 sayılı yasa da belediyenin görevleri listeleme yoluyla belirlenirken, yeni yasada "genel yetki" yaklaşımı kullanılarak, daha genel ifadelerle belirlenmeye başlanmıştır. 5393 sayılı yasanın 73'ncü maddesi uyarınca, kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri geliştirilmesinin önü açılmıştır.

Sözü edilen düzenlemeyle 21. yüzyıla girilirken yerel hizmetlerin üretiminde bir yandan ölçek ekonomileri sağlanmasına, öte yandan bu hizmetlerin üretiminde köy standartlarından kent standartlarına geçilmesine çaba harcanmıştır. Bu dönemlerde internetin insanların hayatına girmesi sonrasındaki gelişmeler toplumlarda kendine özgü ve yeni bir "dijital dünya" ortamı yaratmış, disiplinler arası çalışmaların damgasını vurmakta olduğu yeni teknolojiler insan yaşamını etkilemiştir. 6360 sayılı yasanın uygulanmasıyla Türkiye'de büyükşehir belediyesi sayısı 16'dan 30'a, büyükşehir ilçe belediyesi sayısı 143'den 519'a çıkmıştır. Ülkedeki tüm belediyelerin sayısı 2950'den 1392'ye, köy sayısı 34283'den 17720'ye düşürülmüştür. İçişleri Bakanlığına göre, 2020 yılı itibariyle mevcut güncel veriler, 30 Büyükşehir Belediyesi, 51 il, 519 büyükşehir ilçe belediyesi, 1389 toplam belediye, 403 ilçe belediyesi ve 18292 köy olarak belirlenmiştir (İçişleri Bakanlığı, 2020). 6360 sayılı yasayla büyükşehir belediye sınırları içine büyük kırsal alanların alınması dolayısıyla 5216 sayılı yasaya bir ekleme yapılarak büyükşehir ve ilçe belediyelerine tarım ve hayvancılığı desteklemek amacıyla her türlü faaliyet ve hizmette bulunma yetkisi verilmiştir. Bu kapsamda büyükşehir belediyeleri ile ilçeler arasında koordinasyon ve işbirliği sağlamak daha da önem kazandığından, etkili iletişim kurma alt yapısı oluşturmak için büyükşehirlerde "Yerel Hizmet Birimleri", "Yerel Mali ve İdari Hizmet Birimi" kurma çalışmalarını desteklemek ve hızlandırmak gereklidir (Gümüsoğlu, 2017). Çünkü akıllı yenidünya olarak tanımlanan yeni süreçte,

fizyolojiden felsefeye, ekonomiden sosyolojiye ve pozitif bilimlere kadar tüm bilim alanları, yeni üretilen kavramlardan ve yöntemlerden yararlanarak, 21. yüzyıl düşünce dünyasının kavramsal alt yapısını oluşturmaktadır (Yalçın,2016:104). Bu ortamı hızla kabullenen toplumların teknoloji temelli bir yaşam düzenini benimseyerek, kültürler arası bir entegrasyon ile farklı bir dünyaya adapte olmaya başladıkları ve teknoloji olgusunun, toplumsal değişim ve gelişmenin öncüsü konumuna geldiği gözlenmektedir. Öyleyse artık internetin bir bilgi teknoloji sistemi haline geldiği ve insanların her geçen gün gittikçe artan bilgi üretme, üretilen bilgiyi saklama/paylaşma ve ona kolayca ulaşma isteklerine ucuz ve pratik cevap üretir hale geldiği görülmektedir. Tüm bu gelişmeleri dikkate alan bir yerel yönetim anlayışının, yeniçağa damgasını vuran dijital teknolojilerle insanların yaşamlarını şekillendirmesi, iş yapma biçimlerini değiştirmesi gerekir. Üçüncü sanayi devrimi ile hayata geçen akıllı fabrikaların teknolojik alt yapısı dijital teknolojilerle güçlenmiş, 2012 yılında Almanya'nın Endüstri 4.0 stratejisini dünyaya tanıtmaya, nesnelerin internetinin ve işleyişinin her iş kolunu nasıl yönlendireceği konuşmaya başlamıştır. Tüm dünyada finans 4.0, lojistik 4.0, sağlık 4.0, tarım 4.0, eğitim 4.0 gibi söylemler konuşmaya başlanmış, istihdam olanakları, yeni iş kolları ve meslekler, çağın yaşam biçimi benzeri konular gündeme oturmuştur. Dolayısıyla kentte yaşayanların yaşam kalitesini misyon edinen yerel yönetimler için kalkınma modelleri ve organizasyonel yapılanmaların bu kapsamda ele alınma zorunluluğu vardır.

2.1. Yerel Ekonomik Kalkınma ve Tarım Politikaları

Ülkelerin en önemli görevlerinden biri kalkınmayı sağlayan çözümler geliştirmek olduğundan ülke yönetimini şekillendirenlerin "sürdürülebilir kalkınma" kavramını ilgili kurumlarca önemli bir konu olarak ele alması gerekir. Brundtland Raporu(1987) olarak da bilinen "Our Common Future" (Ortak

Geleceğimiz) çalışmasının yayınlanmasıyla sözü edilen kavramın içeriği belirlenmiş ve konuya açıklık getirilmiştir. Çalışmalarda, dünyanın yönetim sisteminin işleyişi içinde geliştirilen sürdürülebilirlik stratejilerinin, nesiller arası hakçılık ile aynı nesil içindeki hakçılık arayışlarını bir araya getirememekte olduğu ifade edilmektedir. 21'inci yüzyıla girerken 2000 yılında toplanan Birleşmiş Milletler Binyıl Zirvesi'nde kabul edilen "Binyıl Kalkınma Hedefleri" sürdürülebilirlik konusunda yaşanan gelişmelerin yorumlanmasına katkı sağlamaktadır. Daha sonra açıklanan Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, bu hedefleri daha da ileri taşıyarak yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegeni korumak ve tüm insanların barış ve refah içerisinde yaşamasını sağlamak gibi evrensel eylem çağrılarını gündeme getirmiştir. Bu çerçevede büyükşehir ve ilçelerinde yaşayan toplumun tüm bireylerinin kişisel mutluluklarını hedef alan bir yönetim, vatandaşların yaşadıkları yerlerdeki yaşam kalitelerine yönelik olarak "yerelden kalkınma" anlayışıyla hareket etmelidir. Dolayısıyla sorumluluk sahasındaki ilçelere sağladığı büyükşehir hizmetlerinin verimli bir şekilde yerine getirilmesini önceliklendirmelidir. Büyükşehir belediyeleri ekonomik değişim, sosyal değişim ve çevresel değişimi bütünleştirmeye katkı sağlayan ortak projelerin yanı sıra, ilçe belediyelerinin bu amaca hizmet edecek projelerine de mali, teknik, operasyonel olarak gerekli desteği sağlamalıdır. Böylece insan haklarına dayalı işlevsel kapasitelerin çevre, sağlık, eğitim şeklinde olanakların onlara sunulması hedeflenir ve hedeflerin gerçekleşmesi doğal olarak toplumun bedensel, ruhsal, zihinsel, kültürel gelişimine destek verir. Öyleyse ilçelerle yapılan işbirliklerinde halkın gelirini artırıcı projelerin belediyelerin stratejik planı içinde yer alması önemlidir. Bu kapsamda Türkiye' de tarımsal gelişme ve yerleşme stratejisinin ekonomik kalkınma için sinerji sağlayan bir araç olduğunu belirtmek gerekir.

Büyükşehir yaşam kalitesinin destekleyici boyutları; yönetim ve katılımçılık, yenilikçilik

ve teknoloji kullanımı ile sürdürülebilirlik olarak ele alınabilir. İlçe belediyeleri sunduğu hizmetleri vaat edildiği gibi doğru ve kusursuz sunma hevesliliğinde olma, buna ilişkin bilgi ve yeteneklere sahip olduğu güvencesini verme, getirilen talep ve önerilerin ilgililere erişimini sağlayan teknolojik alt yapıya ve manevi olanaklara sahip olma şeklinde hizmet kalitesi yaklaşımlarıyla yaşam kalitesinin iyileşmesini desteklemelidir. Bu aşamada yaşam kalitesinin üçüncü boyutu olan yenilikçilik ve teknoloji kullanımı anlayışı hizmet kalitesi yaklaşımının tamamlayıcısı olacaktır.

Yenilik kavramının sosyal bilim literatürüne girişi ekonomi alanından başlamıştır. Bilimsel çalışmalara bakıldığında bu konudaki ilk katkıların Schumpeter tarafından yapıldığı görülmektedir. 1930'lu yıllarda Schumpeter tarafından ekonomik gelişmeye ilişkin fiyat rekabetini esas alan açıklamalar yerine, yeni teknolojilerin uygulanmasına dayanan bir açıklama geliştirilmiştir. Schumpeter(1934,1942) rekabet kapasitesini fiyatta aramak yerine, teknolojiye dayandırmak yoluna gitmiş, teknolojileri ise küçük değişimler yaratanlar ve köklü değişiklikler yaratanlar olarak ikiye ayırmış, temelde uzun erimli sonuçları olan köktenci teknolojik değişikliklerle ilgilenmiştir. Schumpeter'e göre büyük teknolojik yenilikler iki sonuca yol açmaktadır (Tekeli, 2018a). Bunlardan birincisi yaratıcı yıkıcılık olup, bir üretim alanında sağlanan büyük bir atılımla, eski teknolojiyle üretim yapanların ortadan kalkması ve eski üreticilerin büyük kayıplara uğramasıdır. İkincisi ise yaratıcı bir birikime yol açmasıdır ki bu yeni teknolojiyi uygulayanlar sektörlerde hızlı bir birikim sağlayarak, sektörün ve onunla bağlantılı olan sektörlerin dönüşümünü gerçekleştirebileceklerdir. Öyleyse yerelden kalkınma çabasındaki belediyelerde bu yolla ekonomilerin uzun erimli dönüşümlerinin kapısını, yeniçağın teknolojilerinden ve yeniliklerinden yararlanan tarımsal kalkınma modeli aralayacaktır.

2.2. Yerel Yönetimler İçin İlişki Bütünlüğüne Dayalı İş Geliştirme Modeli ve Tıbbi Aromatik Bitkiler İçin Bir Uygulama Önerisi

Yeniliğin, üretimin ve verimliliğin gelişmesinde merkezi bir önem oynadığı kabul edilince ekonomik gelişmeyi sağlayan bağımsız bir değişken olarak görülmeye başlanmıştır. Dolayısıyla ekonomik politikaların gözde bir değişkeni haline gelen yeniliğin, nasıl tanımlanacağı ve ölçüleceği özellikle uluslararası kuruluşların ilgi alanı olmuştur. Günümüzde OECD ve Eurostat'ın birlikte geliştirdiği Oslo Kılavuzu (2005), yenilik konusunda temel referans kitabı haline gelmiştir. 2005 yılında gelinen noktada "Bir yenilik, işletme içi uygulamalarda, iş yeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni ve önemli derecede iyileştirilmiş bir ürün (mal veya hizmet) veya süreç, yeni bir pazarlama yöntemi ya da organizasyonel yöntemin gerçekleştirilmesidir" şeklinde tanımlandığından kapsamı genişlemiştir. Artık günümüzde yenilikçi insan, bir ağın parçası olmakta ve bu sürecin değişik aşamaları için yenilikçilik ilişkileri yeniden kurulmaktadır. Bu nedenle tarımsal kalkınma modeli, dijital teknolojilerin desteklediği uygulamaların, nitelikli insan gücü ile gerçekleştirildiği ve tüm tedarik zincirini kapsadığı iş süreçlerine yer vermelidir.

Yerel yönetimlerde uygulanan yenilikler büyük ölçüde bilgisayar teknolojisinde ve kullanımındaki yaygınlaşmaya bağlı olarak aşama aşama iş süreçlerine gömülerek, yerelin gelişmesinde bağımsız bir değişken olmaktan bağımlı bir değişken olmaya doğru yol almıştır. Kişisel bilgisayar kullanımının henüz yaygınlaşmadığı 1980'ler öncesinde, yerelliğe yeni teknolojilerin ithal edilerek uygulanmaya çalışıldığı, bireylerden, organizasyonlara ve kent mekânlarına kadar doğrudan değiştirici ve dönüştürücü etki yaptığı görülmektedir. Öyleyse yerel kalkınma projelerinde farklı ürünler için tedarik zincirinin ilk kaynağını oluşturan yerel halktan başlayarak, tarımsal işletmelerin tamamının dijital teknolojilerle

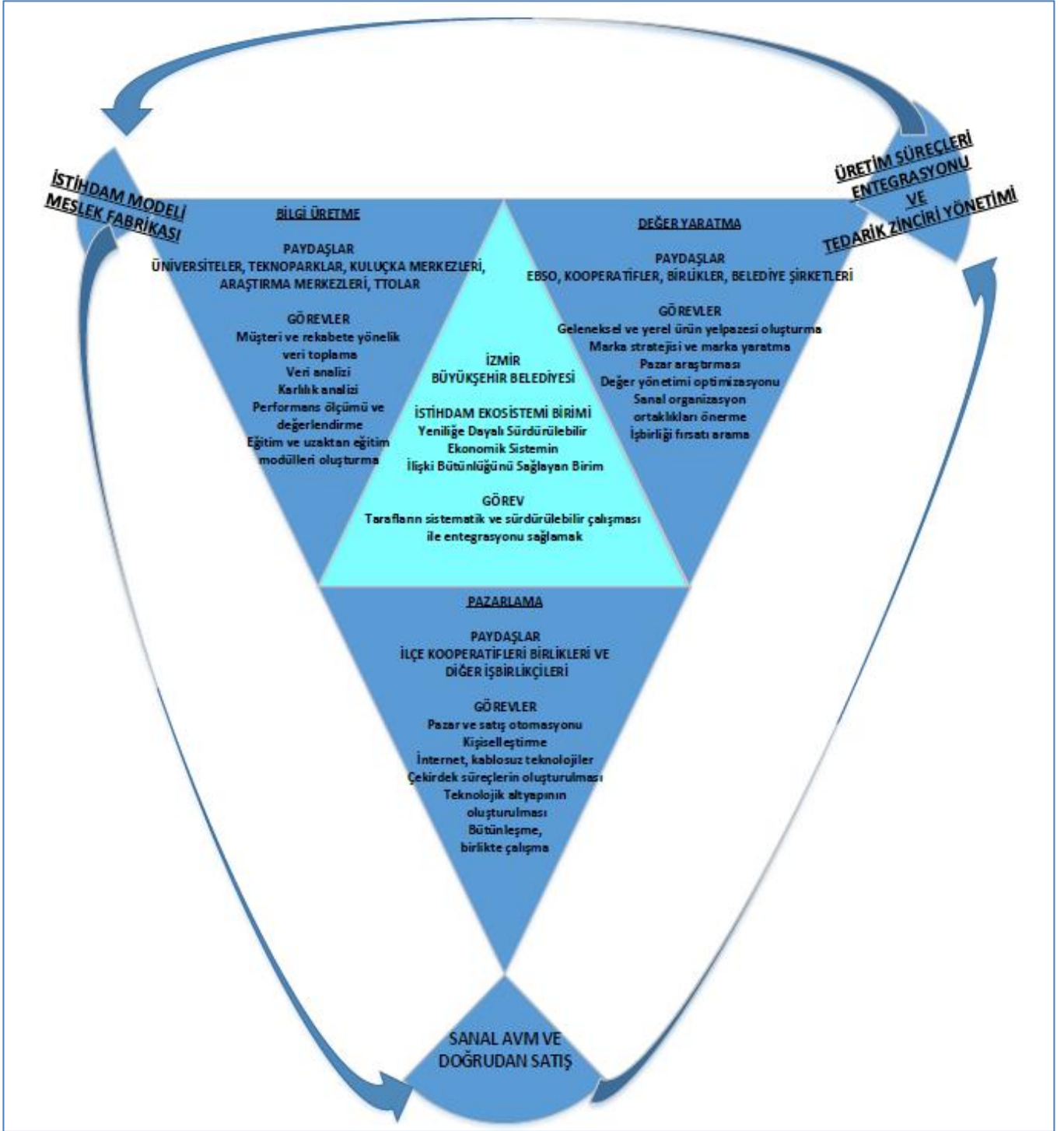
birbirine bağlanması önem taşıyacaktır. Böyle bir yaklaşım yerel ürünlerin küresel pazarlara sunulabilmesinin mihenk taşlarından biri olacaktır. Dolayısıyla Endüstri 4.0 stratejisinin tüm araçlarının ve destekleyicilerinin kalkınma modelleri üzerindeki etkisi ve katkıları doğru değerlendirilmelidir.

Doğal olarak yenilikçi yaklaşımlarla ve dijital çağın olanaklarından yararlanarak tüm kenti kapsayan ortak akıl oluşturma ve uzlaşma kültürü geliştirmek, uzlaşmaya dayalı kararlar almak, kent kaynaklarının etkin, verimli ve adil kullanımına katkı vermek kolaylaşacak, halkın memnuniyeti yüksek düzeyde sağlanabilecektir. Yönetişim ve katılımcılığa inanan, şeffaflığa önem veren üst yönetim, etik liderlik anlayışıyla ve akılcı yaklaşımlarla ilçelerde ve köylerde yaşayan halkın kaynaklara erişmeye eşit fırsatlarının olduğunu bilmelerini olanaklı hale getirecektir. Bu yolla ilçe belediyeleri, büyükşehir belediyeleri için çözüm üretmede etkili paydaş gruplarından biri olur ve tüm kentte olumlu yöndeki bu etkileşim kolay algılanır, fark edilir ve sağladığı sinerji halka yansır. Büyükşehir Belediyelerinin İlçe Belediyeleriyle uzlaşmaya, dayanışmaya ve yardımlaşmaya dayalı “Diplomasi Anlayışı”nın yarattığı olumlu hava, geniş paydaş grupları ile iletişimine de yansiyacaktır. Üst yönetimin karşılıklı saygı çerçevesinde onlarla olan ilişkilerini yürütmesi, tüm paydaşların çözüm süreçlerine katılma konusunda hevesli olması açısından önemlidir. Kentlerin yaşanabilirliği kaynakların iyi ve etkin yönetimine bağlı olduğundan, özellikle “Sosyal Hizmetler”, “Tarımsal Hizmetler”, “Kültürel Hizmetler”, “Sağlık Hizmetleri” ve “Eğitim Hizmetleri”nin bu misyon doğrultusunda daire başkanlıklarının işbirliğine dayalı projelerle şekillenmesi gerekir. Günümüz dünyasının işleyiş sistemini destekleyen kâr odaklı ekonomik sistem, kaynakların sınırsız olarak görüldüğü ve düşünüldüğü yıllarda gelişmiş, ancak zamanla bu anlayış yerini sürdürülebilirlik olgusuna bırakmıştır. Çalışmalarda özellikle “Tarımsal Hizmetlerin” “Daire Başkanlığı” düzeyinde koordine edilmesi, kırsalda yaşayanların özgürce

düşünme imkânı bularak düşüncelerini hayata geçirme olanağı sunabilir ve belediyenin sorunlarla başa çıkabilmesi için sistemler kurmalarında destek sağlayarak, paydaş kurumlarla işbirliği kurmanın alt yapısını oluşturur. Böylece ilgili daire başkanlıklarının misyonu ile insanın ayırt edici özelliği olan akıl, doğayı ve yaşamı koruması ile geliştirmesi amacıyla üst yönetime yeni araçlar sunacaktır. Bu nedenle büyükşehir belediyelerinin tarımsal politikalarını uygularken tüm kentin kurum ve kuruluşlarıyla, ilişki ve iletişimde bütünlük sağlaması önemlidir. Bu kapsamda Şekil 1. İzmir Büyükşehir Belediyesi için önerilen ilişki bütünlüğüne dayalı olarak yeniçağın istihdam gereksinimini de destekleyen bir iş geliştirme modelini göstermektedir. (Gümüsoğlu, 2017:94).

Büyükşehir belediyelerinin yönetiminin “ekonomik kalkınmanın sürdürülebilir” olmasına inancı ve ekonomik kalkınmanın konjonktürel krizler karşısındaki duyarlılığının azaltılabilmesi başarıyı tetikler. Kalkınma vizyonu doğrultusunda yönetim, dinamiğini yenilikçilik ve tasarım yapabilme kapasitesinden ve dış dünyayla bütünleşmesini geliştirmesinden almaya özen göstermelidir. Tabii ki böyle bir kalkınma, kentin dünya çapında da işbölümündeki yerini yükseltmesi anlamına gelecektir. Bu amaçla “Yerel Odaklı Kalkınmanın Canlandırılması” ve “Çok Yönlü Çevre Duyarlılığı ve Sorumluluğu” ile kalkınmayı “yerel dinamiklere” dayandırır ve bunu “yerel aktörler” eliyle gerçekleştirir. Modelde “yerelden kalkınmayı” sağlayacak yerel aktörlerin başında büyükşehir belediyesi gelmektedir. Tekeli (2018c), insan odaklı kalkınma, yerel yönetimler stratejisini üç başlıkta ele almaktadır;

- Yerelden Kalkınma İçin Tarım Alanında Yapılanlar,
- Yerelden Kalkınma için Tarım Dışı Alanda Yapılanlar,
- Varlık Temelli Havza Planlama Çalışmaları.

Şekil 1.İzmir Büyükşehir Belediyesi İlçelerdeki Kurum ve Kuruluşlarla İş Geliştirme Modeli (Kaynak: İzmir Modeli, Cilt 2. s.94)

Benzer anlayışla sürdürülebilirlik koşulunun yerine getirildiği, bozulmamış bir doğal çevreyle ilişki kurarak yaşamak, öncelikle onurlu yaşam hakkının bir parçasıdır. Çevre hakkının ise üçüncü nesil dayanışmacı

haklardan biri olduğu ifade edilebilir. Dolayısıyla yerel yönetimin yerelden kalkınma çalışmalarında karbon, ekolojik ve su ayak izinin, çevreyi koruma ve geliştirme yaklaşımı ekseninde ele alınması gerekir. “Sıfır çöpe

gidiş”, “Doğa asıllı çözümler” vb. araçlarla atık yönetimi uygulamaları desteklenmelidir (Erdem, 2018). Böylece dengesiz, eşitsiz ve ölçsüz kaynak kullanımının engellenmesi doğrultusunda “Sürdürülebilir Eylem Planı” uygulamaları, çevre ve atık yönetimi bir bütün olarak, “Dinamik Kent Yönetişimi” ve “Bütüncül Master Plan” doğrultusunda ele alınmaktadır. Ekolojik sürdürülebilirlik konusunda yürütülen projeler aracılığıyla sürdürülebilirliğin diğer alt boyutu olan ekonomik sürdürülebilirlik konusunda ivmelenme sağlanabilir. Bu amaçla tarım ve imarın etkileşimine yeni bir bakış açısı kazandıran “Tarımsal Gelişme ve Yerleşme Stratejisi’ne” dayalı uygulamalarda küçük toprak sahiplerinin yeni tarım uygulamaları, örtü altı tarım, tohumculuk ıslahı benzeri konularda bilinçlendirilmesi, yerel halkın tıbbi, aromatik ve endüstriyel bitkiler konusunda bilgilendirilmesi, tarımda verimliliğin artırılması ve pazarlama darboğazlarının giderilmesi için kooperatif ve birliklerin teşvik edilmesi önemlidir. Şekil 2, yerelden kalkınma stratejisi temelinde kurumlar arası işbirliğine dayalı iş geliştirme modeli kapsamında bio enerji, gıda, sağlık, kozmetik benzeri sektörler için üretilecek ürünlerin girdisi olan lavanta, ceviz, zeytin, susam gibi ürünler ve kekik, salep, safran gibi bazı tıbbi, aromatik ve endüstriyel bitkilerin toplanması/ yetiştirilmesi, korunarak çoğaltılması, işlenmesi, üretimi, dağıtım aşamalarını genel hatlarıyla göstermektedir.

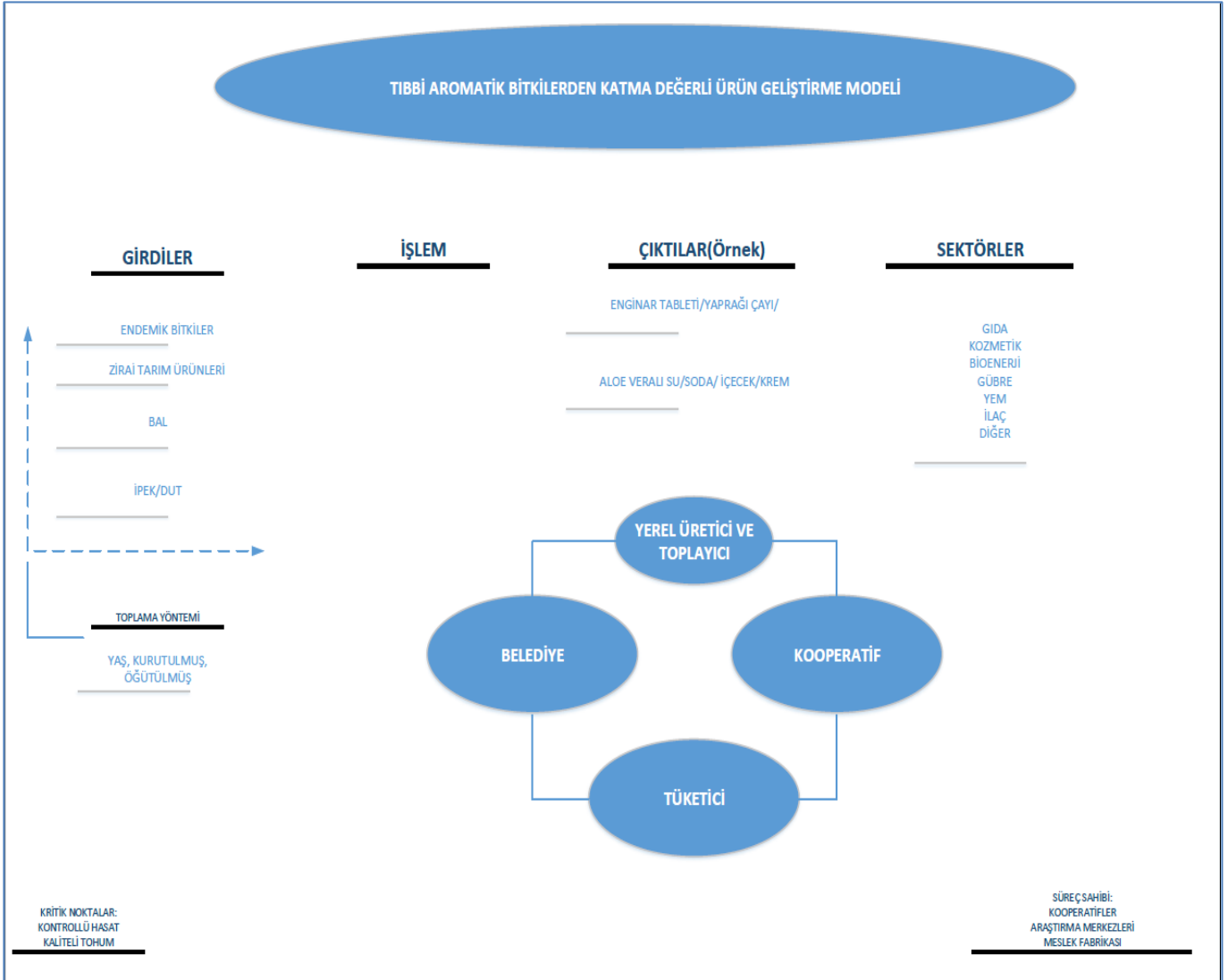
Türkiye, üç önemli floristik bölgenin kesiştiği alanda bulunması nedeniyle geniş bir bitki çeşitliliğine, farklı iklimlere ve geniş yüzölçümüne sahip olması bakımından tıbbi, aromatik ve endüstriyel bitkilerin üretilmesinde önemli bir ticari potansiyele sahiptir. Çünkü bu bitkiler, sağlığın sürdürülmesi ve hastalıkların iyileştirilmesi için ilaç olarak geleneksel ve modern tıpta kullanılırken, besin takviyeleri, bitkisel çay, tat, çeşni olarak beslenmede faydalanılmakta, vücut bakım ürünleri olarak parfümeri ve kozmetikte kullanılması başlıca akla geliveren alanlardır. Dünyada sadece tıpta on binlerce türün kullanıldığı WHO tarafından açıklanırken, bu kadar zengin bir kaynağa sahip

olan Türkiye’ de halen doğadan toplanan ve üretimi yapılan bitkilerin sayısı çok azdır. “Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Doğadan Sürdürülebilir Toplanması Uluslararası Standardı (ISSC-MAP)” 2007’ de oluşturulmuştur. Ülkemizde tarımsal ürünlerin, tıbbi, aromatik ve endüstriyel bitkilerin üretiminin artırılması, bu daldaki birçok sanayi kolunun gelişmesi amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığı araştırma enstitüleri kurmuş, çeşitli destekler verme hazırlıkları yapmış, üretimin geliştirilmesi projesi kapsamında çalışmalar başlatılmıştır. Bu kapsamda valilik, yerel yönetimler, ticaret ve sanayi odaları, üniversiteler, birlikler, kooperatifler benzeri kurumların işbirliği ile gerçekleştirilecek bir yeşil tedarik zinciri bölgenin ekonomik kalkınmasında önemli rol oynayacaktır.

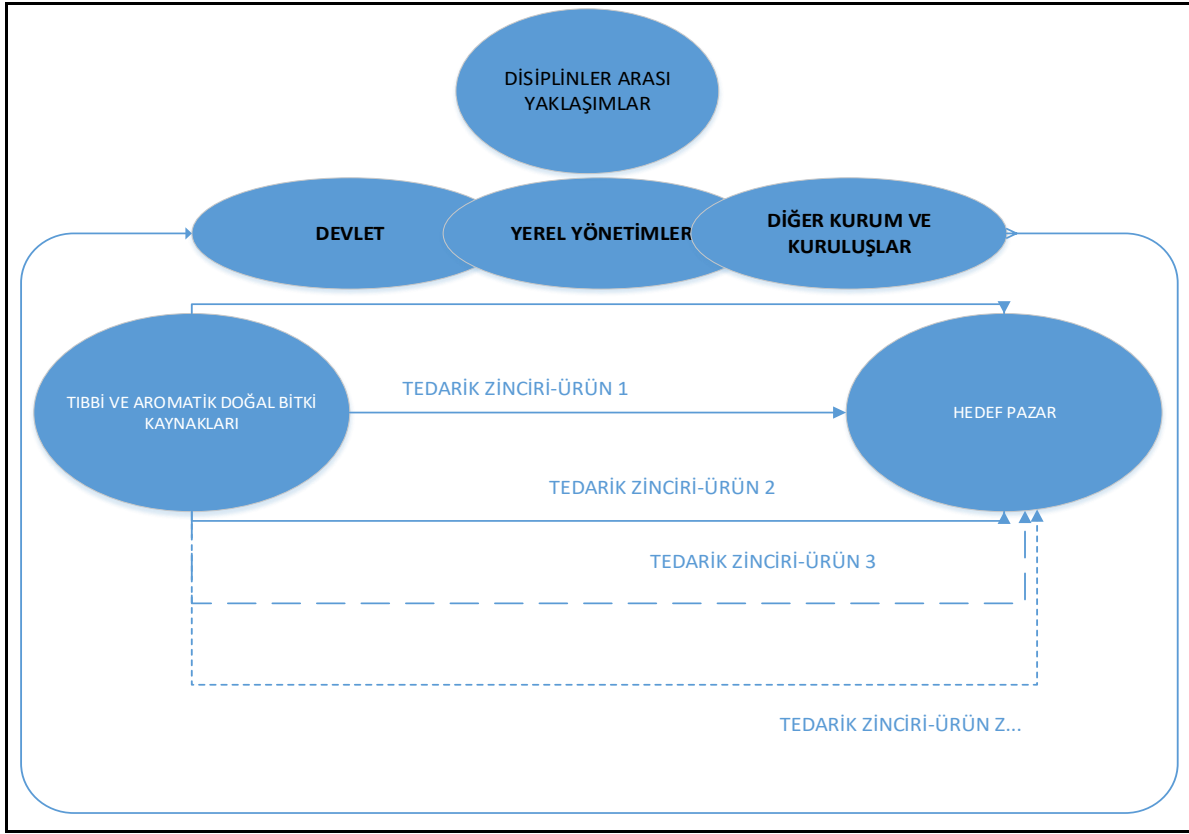
Bilindiği gibi yirminci yüzyılın son çeyreğinde fazla üreterek kar elde etmenin zorlaşmasıyla üretici firmalar iş süreçlerini basitleştirmenin yollarını aramış, tedarik zincirinin tüm süreçlerine doğaya saygılı olma, onu koruma düşüncesi entegre edilmiş, çevresel olarak sürdürülebilir bir tedarik zinciri amaçlanmış ve sonuç olarak yeşil tedarik zinciri kavramı ortaya çıkmıştır. Yeni dijital çağda bu alt yapının kurulmasının olanakları artmış, zincirin yönetilmesindeki yenilikler bu çerçevede ele alınmıştır. Başka bir deyişle, bir işletmenin çevresel performansının izlenmesi ve iyileştirilmesi için yeşil değer zinciri oluşturulması yani ürün tasarımı, teslimat, hammadde seçimi, atık yönetimi işlemlerinin çevresel konular dikkate alınarak entegrasyonun sağlanması önem kazanmıştır. Tıbbi, aromatik ve endüstriyel bitkilerin de yeşil tasarım temelinde ele alınarak toplama, depolama, üretim, pazarlama, lojistik, paketleme ve tersine lojistik işlemlerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmelidir. Her gün artmakta olan çevresel farkındalık, yeşil mühendisliğin önündeki engelleri kaldırmakta, ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği garanti altına alan yenilikçilik alt yapısı güçlü yaklaşımlar öne çıkmaktadır. Bu çerçevede yeşil tasarımlı ürünün tüm malzeme ve enerji

akışlarının çevreye duyarlı şekilde yönetilip, ürün çevre dışına çıkarıldıktan ve kullanıma sunulduktan sonra atıkların da geri dönüşüm

sürecine dâhil edilerek yeniden kazanımı sağlanmalıdır. Bu çerçevede sıfır atık anlayışının da temelidir.

Şekil 2. Tarımsal ve Doğal Bitki Girdilerinden Katma Değerli Ürün Geliştirme Modeli(Yazarlar tarafından geliştirilmiştir.)

Şekil 3: Tıbbi, Aromatik ve Endüstriyel Bitkiler İçin Tedarik Zinciri Ve Destekleyicileri (Yazarlar tarafından geliştirilmiştir.)

Şekil 3' te ise tıbbi, aromatik ve endüstriyel bitkiler için tedarik zinciri ve destekleyicileri gösterilmiştir. Doğal olarak yeni tarım uygulamaları kapsamında yeni teknolojik alt yapı ile ve cihaz tabanlı internet desteğiyle e-ticareti de kapsayan sürdürülebilir ekonomik döngünün kurulması halkın refahına katkı sağlanması açısından önemlidir. Örneğin; geçmişte ihracatı yapılan salep doğada hızla tükendiğinden toplanması ve yurt dışına çıkarılması kanunen yasaklanmış bir endemik bitki türüdür. Ülkede bir katma değer yaratabilmek ve yurt içi ve dışına satış olanağı yaratmak için laboratuvarlarda AR-GE çalışmalarına konu olabilir ve in vitro (laboratuvar ortamında) koşullarda çoğaltımı başlatılabilir. Çoğalan yumrulardan çiçek yetiştirilip distilasyonla özü alınabilir ve kozmetik sektörüne satışı yapılabilir, Yumrular toz haline getirilip gıda, sağlık, kozmetik gibi alanlara sunulabilir. Bu iki yan ürün diğer yan

ürünlerle birlikte farklı kozmetik ürünlerin üretiminde kullanılarak tüketiciye arz edilir. Doğal olarak bu beş aşama arasında yer alacak daha pek çok sektör de (endüstri 4.0 araçlarını temel alarak sektöre uygulayan) Tarım 4.0 uygulamalarıyla birbirine bağlanarak, katma değer yaratılmasında ve istihdam sağlanmasında rol oynayacaktır. Öyleyse tıbbi, aromatik ve endüstriyel bitkilerin, toplumumuz açısından ekonomik ve sağlıklı güzel bir yaşam için katma değeri yüksek ürüne dönüşmesi, konuya ilişkin bilgi ve hizmetlerin ortaya çıkmasının kapılarını açması açısından önemlidir.

3. SONUÇ

Büyükşehir belediyelerinin üst yönetimi, büyükşehir ilçe belediyeleriyle ve yerel halk ile ilişkilerini düzenlerken, sürdürülebilirliğe dayalı geniş ölçekli planlama politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında imar bütünlüğü sağlanması, mali tıkanıklıkların

giderilerek parasal kaynakların etkin kullanımı, teknolojiden yararlanarak nitelikli insan gücünün performansının artırılması ve kentdaşların görüşlerinden yararlanılarak tüm kent olanaklarının hizmete sunulmasında akılcılığa öncelik vermelidir. Doğal olarak gerek birey, gerek toplum açısından, insangücü, israf edilmemesi ve oldukça iyi planlanması gereken en önemli kaynaktır. Bir kamu kurumu özelliği taşıyan büyükşehir belediyeleri de ilçe belediyelerle ortaklaşa geliştireceği iş geliştirme modeli ile işgücü piyasasında sektörel nitelikli işgücü beklentisini karşılayacak şekilde denge kurmalıdır. Endüstri 4.0 ile birlikte dünya insanlığının hayatına giren, cihaz tabanlı internet kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu kapsamda büyükşehir belediye yönetimleri dijital çağın gerektirdiği Karma Gerçeklik Deneyim Tasarımcısı, Algoritma Teknisyeni, Etkileşimli Arayüz Tasarımcısı, Evrensel Hizmet Danışmanı, Kalite Mühendisi, Dijital Sürüm Mühendisi, Drone Eğitmeni ve Kullanıcısı, Robot Tamircisi gibi meslekler yetişmesine destek vermek üzere, ilgili alanlarda gereken yetkinlikleri belirleyerek eğitimler verecek organizasyonlar oluşturmalı ve yeni iş modellerine odaklanmalıdır. Covid-19 süreci ile karşılaşılan yeni sorunlar, yeni teknolojilerin ve dijitalizasyonun önemini açık bir şekilde ortaya koymuştur.

Yerel yönetimler, bugünün ve geleceğin sorunlarını çözerken, mali durumu dikkate alarak, kaynak yaratarak, planlama çalışmaları yaparak ve bölgeye belirli yatırımlar yaparak zorlukları aşabilir. Kentte yaşayanların hak ve özgürlüklerini güvence altına almak ve bu çerçevede bireylerin yönetime katkı vermelerini sağlamak önemlidir. Belediyeler, kentte yaşayanlarla dijital platformlarda bir araya gelerek yönetim konusunda fikir alış verişini bulabilir ve yenilik önermelerini sağlayacak ortamlar yaratabilir. Bu yönüyle bir okul niteliği taşırlar. Toplumun yaşam kalitesinin gelişmesinin nitelik ve niceliğini ve onlara sunulanlardan yararlanma biçimlerini ve düzeyini dikkate alan üst yönetimin, verimlilik, etkinlik ve kaynak tasarrufu

temelinde şekillenen bütünsellik anlayışı, ilçe belediyelerle ilişkilerine de yansır. Bu kapsamda yaşam kalitesini artırmaya yönelik katılımcılık ve yönetim, sürdürülebilirlik, yenilik ve teknoloji boyutlarında yapılan çalışmaların birbirini tamamlamasına özen gösterilmelidir. Sürdürülen çalışmalarda toplumcu bir yaklaşımla işlevler arasında dengeyi gözetilen bir anlayış benimsenmesi; bireyüstü topluluklarda dayanışma ve sadakate önem verilmesine dayalı toplumsal faydanın, bireysel faydadan önce geldiği göz önünde bulundurulması, bu yolda metanetli davranmaya özen göstererek cesaretli adımlar atılması gerekir.

İlçe belediyelerinde kooperatifler, birlikler gibi oluşumlarda edilen tüm ürünlerin kalitesi, çeşitlendirilmesi, pazarlama olanaklarının çoğaltılması için çalışmaların bir model kapsamında irdelenmesi uygun olacaktır. 21. yüzyılda bilginin üretildiği kurum ve kuruluşlar, değer yaratan oluşumlar ve pazarlama faaliyetleri arasında belediyede ilişki bütünlüğü sağlanmalıdır. Modelin merkezinde yer alan belediye, alt modülleri desteklemekte aralarındaki etkileşimi koordine etmektedir. Gelecekte yapılacak pilot çalışmalarla Tarımsal Gelişme ve Yerleşme Stratejisi, yeni politika ve araçlar üretmek yerelde kalkınmanın ve gelişmenin önünü açacaktır. Yukarıda verilen örnekte olduğu gibi ülkemizde farklı bölgelerde tükenmekte olan salep, safran v.b. endemik bitkilerin in vitro (laboratuvar ortamında) koşullarda çoğaltılmasıyla toplumda ekonomik fayda elde edilmesi sağlanabilir. Bu ürünlerin farklı sektörlerde kullanımının önünü açacak tedarik zincirleri kurulması ile yerel yönetimlerin önderliğinde farklı kurum ve kuruluşlar disiplinlerarası çalışmaları organize edebileceklerdir. Endüstri 4.0 uygulamalarının şekillendirdiği tarımsal hedeflerin kullanıldığı Tarım 4.0 politikaları tüm kaynakların etkin ve verimli kullanılmasını sağlar. Drone ve benzeri cihazlarla elde edilecek büyük verilerin analiz edilmesi sonucunda elde edilen bilgilerle kentlerin sürdürülebilir tarımı başarabilmesi olasılığı artar.

İnsanlığın tüm faaliyetlerinin ve onların sürekliliğini içeren hayat akışının, yerel hizmetlerin ilgi alanına girmesi nedeniyle, yönetimin kentdaşların iyiyi ortaya koyma konusundaki ortak çabalarını koordine etme gayreti önemlidir. Doğal olarak; 19. Yüzyıldan başlayarak 20. Yüzyılda gelişim gösteren ve 21. Yüzyıl başlarında şekillenen belediye kanunları, sosyal ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde evrim geçiren modern kentlerin beklentilerini karşılayacak biçimde yeniden kurgulanabilir. İlgili yasa hazırlıklarında il, ilçe ve kırsallarda hayatını idame ettiren kentdaşların, dinamik yapılı kentlerin yaşam biçiminin şekillenmesine bürokratlarla birlikte

katkı koyabileceği bir ortam sağlanması uygun olacaktır. Böyle bir yaklaşım, değişim halindeki kentlerde alt yapıyı kuran, işleten, geliştiren organizasyonların önünü açacaktır. Üzerinde çalışılacak dijital destekli modeller, yetkilerin sorumlulukla birlikte kademeli olarak devredilmesine izin verecek farklı yerel dinamiklerin çoklu örgütlenmesinin önünü açacaktır. Yeni modeller farklı grupların ihtiyaçlarına cevap veren adil, ayırıcı olmayan, ilçe belediyeleri arasındaki dayanışmayı, dengeyi kuran birlikçi belediye anlayışı ile bölgesel kalkınmayı gerçekleştirecek altyapı birliklerini işletebilme yetkinliğinde bir sistem içeriği sunacaktır.

REFERANSLAR

ERDEM, Ü.,(2018) İzmir Modeli 3.Kitap, s.224-253.

GÖYMEN, K., 2018, İzmir Modeli, Ortak Kavramlar

GÜMÜŞOĞLU, Ş., (2017), "İzmir Büyükşehir Belediyesinin İlçe Belediyelerle İlişki Kurma Biçimi" ,s.63-97, İzmir Modeli Çalışmaları, Yönetim Stratejileri, Kitap 2. ISBN:978975180220-8.

GÜMÜSOĞLU, S., ÖZDAGOĞLU G., KELLEVEZİR I. (2017), "Redesigning Processes in Municipalities: A Case Study on Developing Process Architecture and Mapping Processes", Ege Akademik Bakış, 17(2), 229-242., Doi: 0.21121/eab.2017225201 (Yayın No: 3464276).

KOCAMAN Y., KARAÖZ B., DİZBAY İ. E., GÜMÜSOĞLU Ş., (2017), "Değişim Yönetiminde İş Gücü Planlama Yaklaşımı Bir Büyükşehir Belediyesi Uygulaması" , Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 515-526., Doi: 10.18092/ulikidince.323506 ,(Yayın No: 3743422).

İçişleri Bakanlığı. (2020, 07 07). Türkiye Mülki İdare Bölümleri Envanteri: <https://www.icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> adresinden alındı

İzmir' in Rakamları, İzmir Büyükşehir Belediyesi, İstatistik Bülteni, Mart 2017, İzmir.

Millennium Development Goals. (2000) Human Development Report,

MURATOĞLU, T., (2011), "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türk Hukuku", İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt.LXIX.Sayı.1-2, s.737-776.

Our Common Future, Brudtland Report, Oslo, 1987; <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf> adresinden alındı

Oslo Kılavuzu, OECD ve Eurostat ortak yayımı, Ekonomik ve Kalkınma Örgütü Avrupa Birliği İstatistik Ofisi, 2005, 3.baskı http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/kilavuzlar/Oslo_3_TR.pdf

ÖZDEN, K., ZORLU, M., (2013), "Yerel Yönetimde Açılım: 1580 Sayılı Belediye Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu Arasındaki Farklar", Tekman Post, sayı.36

SCHUMPETER, J.A., (1934), "The Theory of Economic Development", Harvard Economic Studies, Chambridge.Ma..

SCHUMPETER, J.A., (1942), "Capitalism, Socialism and Democracy" Harper's Books, New York,. Oslo Kılavuzu.

STANFORD, N. (1996), "GUIDE TO ORGANISATION DESIGN: Creating high-performing and adaptable enterprises", ISBN 978 1 86197 802 8, Forest Stewardship, Council A.C. (FSC).

TEKELİ, İ., GÜLÖKSÜZ, Y., (1976) "1970'lerin İkinci Yarısında Belediye Sorunları", Amme İdaresi Dergisi, Cilt.9, Sayı.2, Ankara.

TEKELİ, İ., (2018,a) "İzmir İli için Bir Tarımsal Gelişme ve Yerleşme Stratejisi", Dinç Ofset, İzmir.

TEKELİ, İ.,(2018,b) "İzmir Yönetişim Modelinin temel Değerleri", s.32-52, İzmir Modeli Çalışmaları, Ortak Kavramlar, ISBN:978975180240-8

TEKELİ, İ., (2018,c), "İzmir Modeli: İzmir için demokratik bir belediyeçilik modeli önerisi", KİTAP.II, ISBN:978975180242-2, İzmir.

TORTOP, N., AYKAÇ B., YAYMAN, H., ÖZER M.A., (2006), "Mahalli İdareler", Nobel Yayın, Ankara,s.214-231.

URAS, G., (2017), "Sanayileşcektik, Büyüyecektik ne Oldu Bize?", Doğan Kitap

UYSAL, Y. (2018), "İzmir Modeli, Yerel Kalkınmaya Verilen Önem, Tarım, İzmir Modeli Çalışmaları, Çevre ve Alt Yapı", Kitap 3.,s.24-95, ISBN:978975180220-8, İzmir.

VELİOĞLU, K., (2018), "Havza Esaslı Çalışmalar, İzmir Modeli çalışmaları Yerel Kalkınma, Çevre ve Alt Yapı", Kitap 3,s165-184, ISBN:978975180220-8, İzmir.

World Commission on Environment and Development: Our Common Futures, Oxford University Press, Oxford, 1987.<http://rssstudies.com/Anasayfa.aspx>

YALÇIN, C., (2016): Kuantum, Akılçelen Kitaplar, ISBN:9786055069667, Ankara, 2016.

Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler, (OECD ve Eurostat Ortak Yayını.2005), TÜBİTAK, Şubat.2006.

Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, 1988, http://www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti.pdf